

Nuoret ja työelämän eettiset kysymykset

EMCC jäsenilta 15.9.2016

Vesa Nuorva,

TT, YTM, koulutusalan päällikkö, yliopettaja

Humanistinen ja kasvatusala

Centria-ammattikorkeakoulu

Nuoret ja työelämän eettiset kysymykset

- Vesa Nuorva: Voiko etiikkaa opettaa? Etiikan opetettavuuden tarkastelua Lawrence Kohlbergin, D. Z. Phillipsin ja Martha C. Nussbaumin ajattelun valossa.
- Pro gradu -työ, filosofia, Jyväskylän yliopisto, kevät 2016.

Nuoret ja työelämän eettiset kysymykset

- Lawrence Kohlberg (1927-1987)
- Loi universaalien filosofisesti perustellun psykologisen teorian ihmisen moraalikehityksestä.
- Kehitys on kolmivaiheinen:
 1. Minäkeskeinen moraalit ("koiramoraali")
 2. Ryhmäkeskeinen moraalit
 3. Autonominen moraaliperiaatteiden hahmotus
- Etiikan perusteiden opiskelu: 10 käskyä, kultainen sääntö, rakkauden kaksoiskäsky, I. Kantin kategorinen imperatiivi
- Johtava periaate *oikeudenmukaisuus*
- Suomessa suosittu ammatillisessa koulutuksessa
- Kritiikki: Moraali Kohlbergin teoriassa on "pohjoisamerikkalaisen keskiluokkaisen valkoisen miehen moraalit". (Carol Gilligan)

Nuoret ja työelämän eettiset kysymykset

- D. Z. Phillips (1934-2006)
- Nonkognitivismi: Moraali ei ole tiedollista toimintaa.
- Taustana L. Wittgensteinin kielifilosofia: Eettiset ongelmat ovat kielellisiä sekaannuksia, kielellisten ilmausten väärin ymmärtämistä.
- Wittgensteinin kielen kuvateoria; Opettaja ei opeta etiikkaa jakamalla tietoa moraalista, vaan antamalla kuvan eli *näyttämällä*, mikä on oikein.
- Ammatillista koulutusta toivotaan siirrettävän mahdollisimman paljon työpaikoilla tapahtuvaksi. Tapahtuuko silloin myös työelämän etiikan oppimista?
- Mistä ne kaivatut *innovaatiot* tulevat, jos työtä opitaan työpaikoilla näyttämällä (työntekijät) ja jäljittelemällä (opiskelijat)?

Nuoret ja työelämän eettiset kysymykset

- Martha C. Nussbaum (synt. 1947)
- Princetonin yliopisto, suomalaisen tiedeakatemian kunniajäsen, Jyväskylän yliopiston kunniatohtori
- Kirja Talouskasvua tärkeämpää. Miksi demokratia tarvitsee humanistista sivistystä? (Gaudeamus 2011)
- Filosofiset taustat uusaristotelismi ja uustoalaisuus, nykyaikaisen demokratian alkeisesikuvat.
- Ihmisten tasavertainen hyvinvointi toteutuu vain demokraattisessa yhteiskunnassa.
- Demokratian pysyvyys edellyttää yhteiskunnan jäseniltä empatiakykyä.
- Empaattisuutta opitaan opiskelemalla humanistisia aineita ja erityisesti taideaineita.
- Eettinen toiminta työelämässä edellyttää kykyä empaattisuuteen.

Nuoret ja työelämän eettiset kysymykset

- Monelle nuorelle pikaruokaravintola on portti työelämään.
- Case
- Hyvän koulutuksen saanut pikaruokaravintolan nuori työntekijä kohtaa asiakasperheen.
- Huomattavan ylipainoiset vanhemmat lihavien lasten kanssa.
- Vanhemmat tilaavat myös lapsille aikuisten ateriat maxi-kokoisina.
- Saisiko työntekijä omasta aloitteestaan tarjota lasten aterioita? Onko se väärää holhoamista?
- Esimerkki on karrikoidun näköinen, mutta todellinen.